ក្រសួង កសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម នៃអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម

ដំណាំស្វាយ

ផលិតដោយ: នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម នៃអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម
ឧបត្ថម្ភការបោះពុម្ពផ្សាយដោយ: ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
ឆ្នាំ២០១៦

អាសយដ្ឋាន : ផ្ទះលេខ២០០ មហាវិថីព្រះនរោត្តម សង្កាត់ទន្លេបាសាក់ ខណ្ឌចំការមន រាជធានីភ្នំពេញ

ទូរស័ព្ទលេខ : (០២៣) ២១៥ ៨១៩/០១២ ៨៣ ៧៩ ៨៥

ទូរសារលេខ : (៨៥៥)២៣ ២១០ ៩៤៨

Facebook : នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម - **Department of Agricultural Extension**

គេហទំព័រ : **http://www.maff.gov.kh**

សៀវភៅ

ស្តីពី

ដំណាំស្វាយ

រៀបចំដោយ

នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម នៃអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម

បោះពុម្ពលើកទី១ ចំនួន ២០០០ ច្បាប់

ផលិតដោយ: នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម នៃអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម

ឧបត្ថម្ភការបោះពុម្ពផ្សាយដោយ: ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

រក្សាសិទ្ធដោយ: នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម

សមាសភាពចូលរួមចំណែកផលិតសៀវភៅ
ស្តីពីដំណាំស្វាយ

I. ទីប្រឹក្សាផ្តល់យោបល់:

១. បណ្ឌិត **ម៉ាក់ សឿន** អគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម

២. បណ្ឌិត **ម៉ៅ មីនា** នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម

៣. លោក **ប៉ែន ឧុទ្ធី** នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម

៣. លោក **គឹម ដារ៉ា** នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម

II. អ្នករៀបរៀង:

១. លោក **ផាន ទូច** នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម

III. ក្រុមការងារត្រួតពិនិត្យ និងកែសម្រួល:

១. លោក **ពេជ សុខន្ថារ៉ា** នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម

២. លោក **ហួច ទ្រី** នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម

៣. កញ្ញា **ចាន់ សធី** នាយកដ្ឋានសារប្បកម្ម និងដំណាំរួមផ្សំ

៤. លោក **កេត សំអាត** នាយកដ្ឋានសារប្បកម្ម និងដំណាំរួមផ្សំ

មាតិកា

ទំព័រ

I. បច្ចេកទេសដាំដុះ....................................០២

១. ការបន្តពូជ................................០២

២.ការជ្រើសរើសពូជ.......................០៣

៣.ការជ្រើសរើសទីកន្លែងដាំដុះ.........៣

៤. ការរៀបចំដី...............................៤

៥.ការជីករណ្ដៅដាំស្វាយ.................៥

៦. ការដាំដុះ.................................៦

៧. ការថែទាំ.................................៧

II. ជំងឺ និងសត្វល្អិតបំផ្លាញដំណាំស្វាយ........១០

១.ជំងឺលើដំណាំស្វាយ....................១០

២. សត្វល្អិតបំផ្លាញដំណាំស្វាយ.......១៣

III. ការប្រមូលផល....................................២៤

ដំណាំស្វាយ

ស្វាយជាដំណាំឈើហូបផ្លែមួយប្រភេទ ក្នុងចំណោមប្រភេទឈើហូបផ្លែជាច្រើនទៀត ដែលគេនិយមចូលចិត្តបរិភោគ ទាំងផ្លែស្រស់ និងទុំ

ផ្អែកលើស្ថានភាពជាក់ស្តែងក្នុងប្រទេសកម្ពុជានាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ការបរិភោគផ្លែស្វាយស្រស់ កំពុងទទួលការពេញនិយមខ្លាំងណាស់ពីស្រទាប់យុវវ័យ។ ក្រៅពីនេះផ្លែស្វាយអាចរក្សាទុកបានយូរផងដែរដូចជានៅកន្លែងត្រជាក់ ការយកទៅសម្ងួតដាក់ក្នុងកំប៉ុង ការធើជាដំណាប់ ធ្វើជាចាហួយ និងអាចធ្វើជាការ៉េមផងដែរ ហើយពិសេសជាងនេះទៅទៀតក្នុងផ្លែស្វាយសម្បូរទៅដោយសារធាតុវីតាមីនជាច្រើនដូចជា វីតាមី A វីតាមីន C និងសារធាតុចិញ្ចឹមជាច្រើនទៀតដូចមានបរិយាយក្នុងតារាងខាងក្រោម៖

សមាសភាពសារធាតុផ្សំក្នុងស្វាយទម្ងន់១០០ ក្រាម

ល.រ	សមាសភាពសារធាតុផ្សំ	ខ្នាត	កម្រិតសមាសភាពសារធាតុផ្សំ
១	ថាមពល	កាឡូរី	៦២.១-៦៣.៧
២	សំណើម	ក្រាម	៧៨,៩-៨២,៨
៣	ប្រូតេអ៊ីន	ក្រាម	០.៣៦-០.៤០
៤	ខ្លាញ់	ក្រាម	០.៣-០,៥៣
៥	កាបូអ៊ីដ្រាត	ក្រាម	១៦,២០-១៧,១៨
៦	សរសៃ	ក្រាម	០,៨៥-១,០៦
៧	ផេះ	ក្រាម	០.៣៤-០.៥២
៨	កាលស្យូម	មីលីក្រាម	៦.១-១២.៨

៩	ផូស្វ័រ	មីលីក្រាម	៥,៥-១៧,៩
១០	ដែក	មីលីក្រាម	០,២០-០,៦៣
១១	មីតាមីនA	មីលីក្រាម	០,១៣៥-១,៨៧២
១២	វីតាមីនB1 (Thiamine)	មីលីក្រាម	០,០២០-០,០៧៣
១៣	រីបូប្លាវីន(Riboflavine)	មីលីក្រាម	០,០២៥-០,០៦៨
១៤	នីយ៉ាស៊ីន	មីលីក្រាម	០,០២៥-០,៧០៧
១៥	វីតាមីន C (អាស៊ីតអាស្កូបិក	មីលីក្រាម	៧.៨-១៧២,០
១៦	ទ្រីបតូហ្វាន	មីលីក្រាម	៣-៦
១៧	មេទីយូនីន	មីលីក្រាម	៤
១៨	លីស៊ីន	មីលីក្រាម	៣២-៣៧

I. បច្ចេកទេសដាំដុះ

១. ការបន្តពូជ

ដំណាំស្វាយត្រូវបានគេដាំដុះដោយសរីរាង្គគ្រាប់ ឬដោយសរីរាង្គតាមរយៈការបណ្ដុះ ផ្សាំ ឬក៏បំបៅជាដើម។ ការបន្តពូជដោយគ្រាប់ គឺជាវិធីមួយដ៏ល្អ ជាការដាំដោយសរីរាង្គបានពីការផ្សាំមែក ព្រោះការដាំដោយគ្រាប់ ដំណាំស្វាយអាចដុះលូតលាស់បានល្អ មិនសូវមានជំងឺឆ្លង ធន់នឹងមជ្ឈដ្ឋានខាងក្រៅ បង្កើតប្រព័ន្ធឫសមានបានមាំល្អ អាចស្រូបយកសារធាតុទឹក និងជីជាតិបានងាយពីក្នុងដី។

❈ ការរៀបដីបណ្ដុះគ្រាប់

មុនពេលបណ្ដុះគ្រាប់ មុនដំបូងត្រូវជ្រើសរើសទីកន្លែងឱ្យបានសមស្របសម្រាប់ធ្វើថ្នាលបណ្ដុះ បន្ទាប់មករៀបចំដីថ្នាលបណ្ដុះឱ្យម៉ត់ល្អដាក់ជីលាមកសត្វក្នុងកម្រិតសមស្របទៅនឹងស្ថានភាពដីនៅក្នុងតំបន់ដាំដុះ។

កូនស្វាយដែលត្រូវយកមកដាំ ត្រូវមានអាយុយ៉ាងតិច ៤ សប្ដាហ៍ បន្ទាប់ពីបណ្ដុះគ្រាប់។

២. ការជ្រើសរើសពូជ

គួរធ្វើការជ្រើសពូជស្វាយតាមលក្ខណៈដូចខាងក្រោម៖

- យកផ្លែធំ ហើយទុំល្អ
- គ្រាប់មិនប្រះ ឬបែក
- ជាពូជថ្មី មានដំណុះគ្រាប់ខ្ពស់
- ពូជធន់ទ្រាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ជំងឺ និងសត្វបំផ្លា
- ដើមរឹងមាំ មានអាយុវែង។

៣.ការជ្រើសរើសទីកន្លែងដាំដុះ

ការជ្រើសរើសទីកន្លែង សម្រាប់ដាំដុះគួរពិចារណាទៅដល់ចំណុចមួយចំនួនដូចខាងក្រោម៖

- ជាប្រភេទដីដែលមានកម្រិត pH ៥,៥-៧,៥
- ជៀសវាងការដាំលើដីដែលមានសារធាតុគីមី អាចបង្កផលប៉ះពាល់ការលូតលាស់របស់ដំណាំ
- ជាប្រភេទដីច្រោះទឹកល្អ មិនដាំទឹក
- ជៀសវាងដាំលើប្រភេទដីដែលមានសារធាតុកំបោរច្រើន ដីសម្បូរថ្ម និងខ្សោះជីជាតិ
- ជាប្រភេទដីនៅជិតប្រភពទឹក ខ្យល់អាកាសអាចផ្លាស់ប្តូរបានល្អ

និងមានពន្លឺគ្រប់គ្រប់គ្រាន់។

៤. ការរៀបចំដី

ត្រូវភ្ជួរដីក្នុងជម្រៅពី២០-៣០ សង់ទីម៉ែត្រ មិនត្រូវភ្ជួរដី ក្នុងអំឡុងពេលដីសើមពេក ឬរឹងពេកទេ ព្រោះវាធ្វើឱ្យខូចទម្រង់ដី។ ត្រូវហាលដីឱ្យពី៧-១០ ថ្ងៃ នៅរដូវប្រាំង និងពី១៥-៣០ ថ្ងៃ នៅរដូវវស្សា មុនកាប់រណ្ដៅដាំ។

❈ គុណសម្បត្តិនៃការរៀបចំដី

- ធ្វើឱ្យប្រព័ន្ធឫសដុះលូតលាស់បានល្អ
- បង្កើនលទ្ធភាពរបស់ដីក្នុងការជ្រាបទឹកបានល្អ
- ធ្វើឱ្យទឹកភ្លៀង ឬទឹកដែលបានស្រោចស្រព ជ្រាបចុះទៅក្នុងដីបានជ្រៅ
- ការបន្ថយការហូរច្រោះដី
- សម្លាប់សត្វល្អិត និងជំងឺដែលស្នាក់អាស្រ័យនៅក្នុងដី
- ធ្វើឱ្យផ្លែធំល្អ
- បង្កើនទិន្នផលស្វាយ
- បង្កើនសេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារដោយសារការប្រមូលផលស្វាយបានយូរ។

៥.ការជីករណ្ដៅដាំស្វាយ

ត្រូវជីករណ្ដៅទំហំ ១ ម៉ែត្រ x ១ម៉ែត្រ x ១ម៉ែត្រ ឬយ៉ាងហោចណាស់ ៧៥ សង់ទីម៉ែត្រ x ៧៥ សង់ទីម៉ែត x ៧៥ សង់ទីម៉ែត ព្រោះដំណាំស្វាយត្រូវការដីធូរសម្រាប់ការលូតលាស់ប្រព័ន្ធឫស។

ការជីករណ្ដៅគេត្រូវចែកសណ្ឋានដីជា៣ស្រទាប់ដូចខាងក្រោម៖

- ស្រទាប់ទី១ ជម្រៅ៣០សង់ទីម៉ែត្រ ចុះក្រោមជាស្រទាប់ដែលដែលមានជីជាតិច្រើនជាងគេ ហើយត្រូវដាក់មួយកន្លែង ហើយស្រទាប់ទី២ និងទី៣ មានជម្រៅ៤០ សង់ទីម៉ែត្រ ជាស្រទាប់ដីចុងក្រោយ ដាក់មួយកន្លែងផ្សេងទៀត ធ្វើបែបនេះដើម្បីងាយស្រួលក្នុងការលប់ដីចូលរណ្ដៅវិញ ដើម្បីឱ្យប្រពន្ធឫសអាចស្រូបយកសារធាតុចិញ្ចឹមបានល្អ ។ បន្ទាប់មកចាក់ជីកំប៉ុស្ត និងស្លឹករុក្ខជាតិផ្សេងៗ ដែលពុកផុយចូលទៅក្នុងបាតរណ្ដៅ ប្រមាណ១០-២០ សង់ទីម៉ែត្រ ទើបធ្វើកាតលប់ដី ដែលជាស្រទាប់លើបំផុតបន្ទាប់មកដាក់ជីបន្តទៀតដោយដាក់ដូចការទៅនឹងការដាក់លើកទី១ ដែរ ហើយយកដីស្រទាប់ទី២ ដាក់បន្ទាប់ទៀត ។ ដីស្រទាប់ទី២ នេះគួរដាក់លាយជាមួយជីលាមកសត្វពី៥-១០ សង់ទីម៉ែត្រមុនធ្វើការលប់ដី បន្ទាប់មកទៀតក្រាលដីស្រទាប់ទី៣ និងលប់

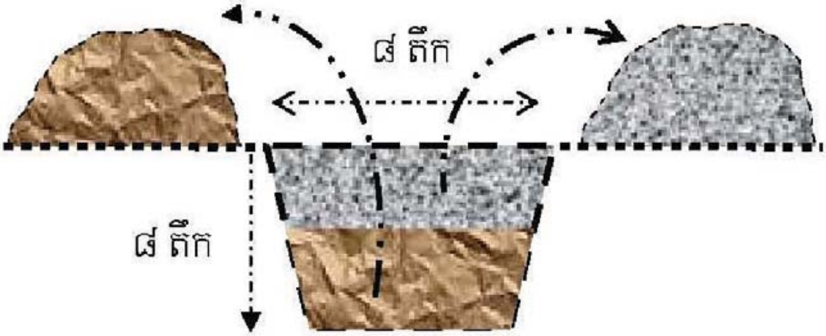

ដីស្រទាប់ទី៣នេះ ដោយលាយជាមួយជីកំប៉ុស្តដូចទៅនឹងការលប់ដីស្រទាប់ទី២ ដែរ ។ ការលប់ដីនៅលើរណ្តៅ ត្រូវលប់ជារាង្គខ្នងអណ្តើក បន្ទាប់មកយើងយកឫស្សីមកដោតនៅចំកណ្តាលរណ្តៅដើម្បីងាយស្រួលចំណាំពេលដាំកូន។

ចម្ងាយនៃគម្លាតចន្លោះគុម្ពអាចពី៣-៩ ម៉ែត្រ និងចន្លោះជួរអាចពី៦-៩ ម៉ែត្រ នេះចំពោះការដាំជាលក្ខណៈអាជីវកម្ម ។ ចំពោះការដាំជាលក្ខណៈជាលក្ខណៈគ្រួសារគម្លាតចម្ងាយគុម្ពអាច៩ ម៉ែត្រ ។ គម្លាតចម្ងាយរបស់គុម្ពឬដើមស្វាយ ទាំងការដាំជាលក្ខណៈអាជីវកម្ម និងការដាំជាលក្ខណៈគ្រួសារ ក៏អាស្រ័យទៅតាមប្រភេទពូជផងដែរ។

៦. ការដាំដុះ

ត្រូវយកកូនកូនស្វាយរាយតាមរណ្តៅ បន្ទាបមកយកចបជីក ឬចបកាប់កាយចំកណ្តាលរណ្តៅ គឺចំចំណុចដែលយើងបានដោតចំណាំ ដោយបកថង់បណ្តុះស្វាយចេញ ដាក់កូនស្វាយឱ្យឈរត្រង់ បន្ទាប់មកលប់ដីយកចំណារឫស្សីមកដោត ហើយចងផ្តោបកូនស្វាយឱ្យមានជំហ៊រល្អបង្ការកូនស្វាយរលើងពេលមានខ្យល់បក់ខ្លាំង និងជួយឱ្យកូនស្វាយអាចលូតលាស់ប្រព័ន្ធឫសបានល្អ។

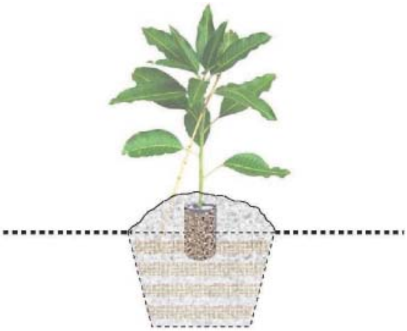

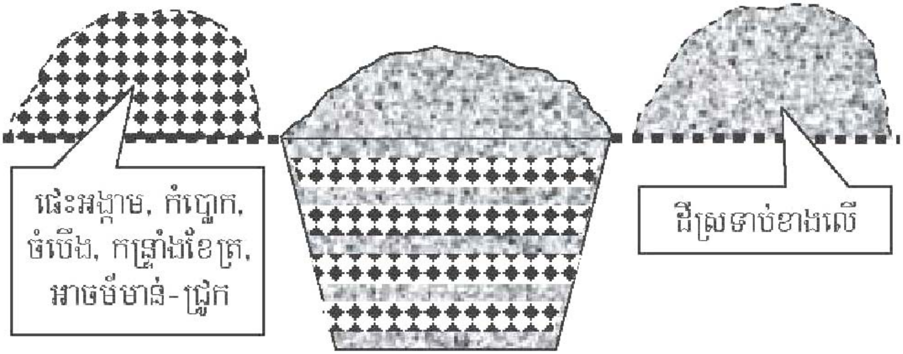

៧. ការថែទាំ

ក. ការស្រោចស្រព

ជាទូទៅការស្រោចស្រពដំណាំស្វាយ គេនិយមធ្វើនៅរដូវប្រាំង ព្រោះព្រោះជារដូវខ្វះទឹក ប្រព័ន្ធឫសមិនមានទឹកគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ស្រូបយកទៅចិញ្ចឹមសរីរាង្គ។ ការស្រោចស្រពមានអត្ថប្រយោជន៍ដូចជាជួយឱ្យរុក្ខជាតិបង្កើតមែកបានច្រើន ចេញផ្កាស្រុះ កាន់ផ្លែបានច្រើន ។ ការស្រោស្រពជាកាប្រសើរគួរធ្វើក្រោយពេលដាក់ជីបំប៉ន ពិសេសក្នុងខែកញ្ញានិងខែតុលា ដើម្បីឱ្យគ្រប់សរីរាង្គស្វាយមានការលូតលាសលឿន។

ការស្រោចស្រពគួរស្វែងយល់ផងដែរ ពីស្ថានភាពដីក្នុងតំបន់ដាំដុះព្រោះសណ្ឋានដីក្នុងតំបន់នីមួយៗមានភាពខុសពីគ្នា តំបន់ខ្លះមានប្រភពទឹក្នុងដីរាក់ និងតំបន់ខ្លះទៀតប្រភពទឹកក្នុងដីជ្រៅ។ ការស្រោចស្រពគួរធ្វើក្នុងអំឡុងពេលស្វាយចេញផ្កា។

ខ.ការជំរះស្មៅ និងពូនគល់

ត្រូវពិនិត្យមើលពពួកស្មៅ និងរុក្ខជាតិចង្រៃ នៅតាមចន្លោះដើម និងជួរនីមួយៗក្នុងចម្ការស្វាយ បើមានត្រូវកម្ចាត់ចោលដោយដៃ ឬម៉ាស៊ីនកាត់ស្មៅ។ ចំណែកថ្នាំគីមីកសិកម្មកម្ចាត់រុក្ខជាតិចង្រៃ ក៏ត្រូវបានគេប្រើផងដែរ

ដើម្បីបញ្ឈប់ការរីករាលដាលកាន់តែច្រើនឡើងៗរបស់ពពួករុក្ខជាតិចង្រៃ

សារៈប្រយោជន៍នៃការកម្ចាត់ស្មៅ

- ធ្វើឱ្យដីធូរ
- ឫសងាយស្រួលស្រូបយកនូវសារធាតុចិញ្ចឹម
- រក្សាបាននូវបន្ទុកខ្យល់
- បំផ្លាញនូវជម្រកសត្វល្អិត

ជាទូទៅ ការជម្រះស្មៅពូនគល់ គេនិយមធ្វើនៅរដូវប្រាំង ព្រោះក្នុងរដូវនេះ ដីស្រស់ទឹកល្អ ងាយសម្អាត។ ការសំអាតស្មៅអាចធ្វើពី១-២ដងក្នុងមួយឆ្នាំ ពិសេសពេលកូនស្វាយនៅតូចៗមានអាយុពី១-៣ឆ្នាំ ក្នុងពេលធ្វើស្មៅ និង ពូនគល់នេះ គេអាចដាក់ជីបំប៉នតែម្តងក៏បាន ព្រោះអាចចំណេញពេលវេលា ដល់ម្ចាស់ចម្ការ។

គ. ការដាក់ជីបំប៉ន

ការដាក់ជីបំប៉ន ជាកត្តាសំខាន់ សម្រាប់ការដុះលូតលាស់របស់ដំណាំ នៅឆ្នាំទី១។ ការដាក់ជីអាចធ្វើរៀងរាល់៦-៨ សប្តាហ៍ម្តង ដោយឆ្នាំទី១ ដាក់ក្នុងកម្រិត៤៥០ក្រាមក្នុង១ដើម ឆ្នាំទី២ អាចដាក់រៀងរាល់៣ខែម្តង ក្នុងកម្រិត ៩០០ ក្រាម ក្នុងមួយដើម និងឆ្នាំទី៣ អាចដាក់រៀងរាល់៣ ឬ៤ ខែម្តងក្នុងកម្រិត ១៤០០ ក្រាម ក្នុងស្វាយ១ដើម ។ ចំពោះប្រភេទ

ជីដែលត្រូវណែនាំឱ្យប្រើមាន ជី ៥.៥.៥.៣ និងជី៦.៦.៦.៣។

ការដាក់ជី ១៥.១៥.១៥ ឬ ជី ១៦.១៦.១៦ ក្នុងអត្រា២-៥ គីឡូក្រាមក្នុងស្វាយមួយដើម។ ដំណាំស្វាយមានអាយុពី ៥-១០ ឆ្នាំ ដើម្បីជំរុញឱ្យដងដើមស្វាយលូតលាសបែកមែកធំល្អ ការដាក់ជីកំប៉ុស្ត ក្នុងអត្រា១០-២០គីឡូក្រាមក្នុង១ដើម ដូចជាៈ លាមកសត្វដែលពុកផុយ ជីដែលបានមកពីកាកសំណល់ផ្ទះបាយ ឬផលិតផលធម្មជាតិធម្មជាតិផ្សេងៗ។

ជីសរីរាង្គ

ជីគីមីកសិកម្ម

ជីអាសូត ហ្វូស្វ័រ និងប៉ូតាស្យូម

ឃ. ការកាត់តែងមែក

ត្រូវកាត់ចោលមែកដែលអន់ មែកងាប់ មែកមានរោគ ឬជំងឺ មែកមានសត្វល្អិតបំផ្លាញ មែកមានបញ្ញើរក្អែកដុះជាមួយ មែកបំពង់មានខ្នែងតូចៗដុះច្រើនពេក។

សារៈប្រយោជន៍នៃការកាត់តែងមែក

- កុំឱ្យមែកស្កុកពេក
- ឱ្យខ្យល់ចេញចូលបានល្អ
- បន្ថយភាពសើមកុំឱ្យកើតជំងឺឆ្លង ពិសេសជំងឺផ្សិត

គប្បីធ្វើការកាត់តែងមែកភ្លាមបន្ទាប់ពីប្រមូលផលហើយ ដើម្បីឱ្យស្វាយ

ដុះមែកខ្នែងថ្មីៗ ថ្លោសៗ មាំល្អ។ ចំពោះដើមស្វាយដែលដាំទុក ប្រឡោះជិតគ្នា គួរកាត់ចោលចុងមែកខ្នែងប្រមាណ១-២ ថ្នាំង ទុកតែខ្នែងប៉ុណ្ណោះ។

កសិករអាចជ្រើសរើសវិធីណាមួយក៏បានដើម្បីអនុវត្តក្នុងចម្ការរបស់ខ្លួន

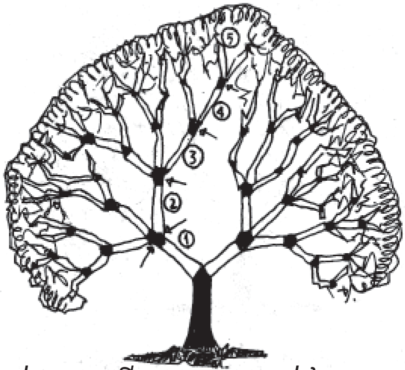

ទ្រង់ទ្រាយដើមមុនពេលកាត់តែង

ការកាត់ចោលក្នុងពេលលូតលាស់ទីពីរ កាត់ក្នុងខែសីហា

កាលណាដើមស្វាយអាយុច្រើនត្រូវកាត់ជាដំបូងតាមរូបភាពនេះ

ហើយកាត់តែងក្នុងឆ្នាំបន្តបន្ទាប់មកតាមរូបភាពនេះ ដោយកាត់ចេញផ្នែកលូតលាស់ទីពីរបន្តិចបន្តួច

II. ជំងឺ និងសត្វល្អិតបំផ្លាញដំណាំស្វាយ

១.ជំងឺលើដំណាំស្វាយ

ក.ជំងឺអង់ត្រាណូស(AnthracnoseColletotricumgloeosporioides)

រោគសញ្ញា

ចំពោះស្លឹកចាស់មធ្យមៈ គេតែងសង្កេតឃើញ មានអុចពណ៌ត្នោតលេចឡើងច្បាស់នៅតាមជាយស្លឹក ដែលក្រោយមក ចំណុចអុចពណ៌ត្នោតនោះ

រីកកាន់តែធំទៅៗ រហូតធ្វើឱ្យខូចស្លឹកអស់ និងចុងក្រោយធ្វើស្លឹកជ្រុះ។

ចំពោះត្រួយៈ បន្ទាប់ពីស្លឹកចាស់មធ្យម ហើយក៏ប្រែទៅជាពណ៌ខៀវខ្ចី ដោយសារភាពសើមបានអូសបន្លាយក្នុងរយៈពេលយូរ ភ្នាក់ងារបង្ករោគចាប់ផ្តើមលូតលាស់នៅលើទងស្លឹក បង្កើតទៅជាសរីរាង្គពណ៌ខ្មៅខូងប្រវែងប្រមាណ១-២ ស.ម ហើយបើសរីរាង្គពណ៌ខ្មៅនេះនៅតែអូសបន្លាយវាអាចធ្វើឱ្យត្រួយងាប់។

ចំពោះផ្កាៈ បើមានភាពសើមនៅតែបន្តភ្នាក់ងារបង្ករោគជំងឺអង់ត្រាណូសអាចធ្វើឱ្យផ្កាប្រែទៅជាពណ៌ត្នោត និងបន្តរីករាលដាលកាន់តែខ្លាំង ទីបំផុតធ្វើឱ្យផ្កាក្រៀមមិនអាចរីកលូតលាស់បាន។

ផ្លែៈក្នុងដំណាក់កាលនេះ ភ្នាក់ងារបង្ករោគ អាចស្តែងចេញឱ្យឃើញនូវចំណុចខូងៗខ្មៅៗជាច្រើនចំណុច និងអាចធ្វើឱ្យទាំងផ្លែចាស់ និង ក្តីបស្វាយត្រូវខូចខាតទាំងអស់។

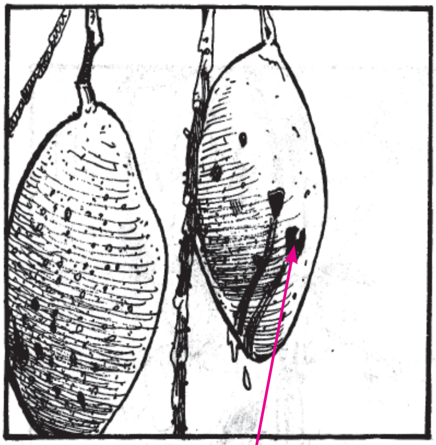

ជំងឺអង់ត្រាណូសលើផ្លែ

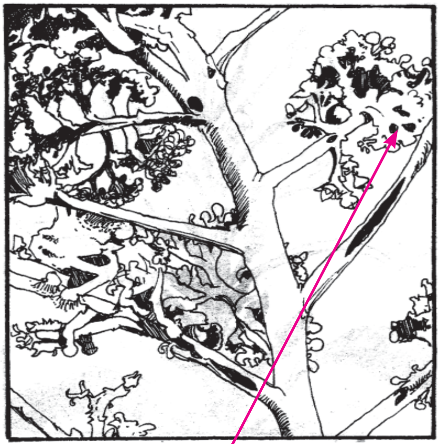

ជំងឺអង់ត្រាណូសលើស្លឹក

វិធានការការពារ និងកម្ចាត់

- បើរោគសញ្ញា ជាចំណុចតូចៗរាយៗកើតនៅលើស្លឹកចាស់មធ្យម នោះ និងពុំមានផលប៉ះពាល់ទៅលើស្លឹក និងត្រួយទេ វិធានការត្រូវធ្វើ គឺគ្រាន់តែកម្ចាត់ទីជម្រករបស់ពពួកមេរោគចេញពីចម្ការក៏បាន។
- បើស្លឹកខូចខាត ហើយជ្រុះច្រើនគប្បីប្រើថ្នាំគីមីកសិកម្មដើម្បីកម្ចាត់
- ក្នុងដំណាក់កាលចេញផ្កា បើរោគសញ្ញាកើតមាននៅលើទងផ្កានោះសម្គាល់បានថាស្វាយមានជំងឺហើយ ដូច្នេះត្រូវចាត់វិធានការដោយប្រើថ្នាំគីមីកសិកម្មក្នុងការកម្ចាតជំងឺនេះចោល
- ត្រូវបាញ់ថ្នាំគីមីកសិកម្មបន្ទាប់ពីមានភ្លៀងធ្លាក់ជាបន្តបន្ទាប់ជាប់គ្នាពី១-២ថ្ងៃ ដើម្បីបញ្ចៀសការជ្រុះផ្កា
- គប្បីប្រើប្រភេទថ្នាំ 1 បង់ឡាត់ Benlate (Benomyl) 50 % WP ចំនួន ១០-១២ ក្រាម ៤០-៦០ ក្រ លាយទឹក២០លីត្រ គប្បីប្រើថ្នាំគីមីឆ្លាស់គ្នា។

ខ. ជំងឺផ្សិតម្សៅ (Oidium giferae)

រោគសញ្ញា

ក្នុងដំណាក់កាលស្លឹកស្វាយចាស់មធ្យម ចៃផ្សិតពណ៌សបានបង្កឱ្យស្លឹកស្វាយដំបូងមានពណ៌លឿង ហើយបន្ទាប់ប្រែទៅជាពណ៌លឿងចាស់។ស្លឹកស្វាយ នៅពេលជំងឺនេះមានការរាតត្បាតខ្លាំង ធ្វើឱ្យជ្រុះដោយស្លឹកខ្លះមានស្រោមម្សៅពណ៌សជាប់ជាមួយផងក៏មាន។

ជាការកត់សម្គាល់ ចំពោះដំណាំស្វាយដែលទទួលការបំផ្លាញពើជំងឺផ្សិតប្រភេទនេះ ភាគច្រើនជាដំណាំស្វាយដែលមានដាំដុះនៅលើដីតំបន់ខ្ពង់រាបមានអាកាសធាតុត្រជាក់ពេញមួយរដូវ។

ក្នុងដំណាក់កាលស្វាយចេញផ្កា ចៃផ្សិតពណ៌សអាចធ្វើឱ្យផ្កាស្វាយគ្រប់ទងជាំ និងជ្រុះ រីឯនៅដំណាក់កាលស្វាយចេញផ្លែ ក៏ដូចគ្នាទៅនឹងដំណាក់កាលស្វាយចេញផ្កាដែរគឺអាចធ្វើឱ្យផ្លែជ្រុះ។

វិធានការការពារ និងកម្ចាត់

ជាទូទៅការ ការពារដំណាំស្វាយពីជំងឺនេះ ការថែទាំ និងត្រួតពិនិត្យគឺជាកិច្ចការសំខាន់។

ការបាញ់ថ្នាំ Benomyl ក្នុងអំឡុងពេលស្វាយចេញផ្កា តាមធម្មតាគឺគ្រប់គ្រាន់ក្នុងកម្ចាត់ជំងឺផ្សិតម្សៅ ក៏ប៉ុន្តែបើមានការបំផ្លាញធ្ងន់ធ្ងរ ត្រូវប្រើថ្នាំ Benomyl, Dinocap ឬ Sulfur WP. នៅក្នុងអំឡុងពេលស្វាយរៀបចេញផ្កា។

២. សត្វល្អិតបំផ្លាញដំណាំស្វាយ

❈ ខ្មូតស៊ីរូងដើម

Plocaederus ruficorrnis Newman នៃសណ្ដាន Cerambycidae លំដាប់ស្លាបរឹង Coleoptera

១. តំបន់រស់នៅ និងដំណាំជម្រក

ខ្មូតស៊ីរូងដើមប្រភេទនេះ ត្រូវបានគេសង្កេតឃើញ មានវត្តមានបំផ្លាញដំណាំស្វាយពាសពេញតំបន់ដាំដុះស្វាយនៅតំបន់ត្រូពិក ដូចជានៅប្រទេសឥណ្ឌា ថៃ ហ្វីលីពីន ឥណ្ឌូនេស៊ី វៀតណាម និងកម្ពុជា។

២.លក្ខណៈរូបរាង្គ និងលក្ខណៈជីវសាស្ត្រ

ខ្មូតស៊ីរូងដើម មានដងខ្លួនពណ៌ត្នោតក្រម៉ៅ ប្រវែងពី ២,៥ ទៅ ៤ស.ម និងមានព្រុយក្បាលពណ៌ក្រហមប្រវែងស្មើដងខ្លួន ចំពោះខ្មូតញី តែចំពោះខ្មូតឈ្មោល គឺព្រុយក្បាលវែងជាងដងខ្លួន។ ខ្មូតមានជើង៦ មានពណ៌ក្រហម ហើយលើថ្លូវមានស្នាមពណ៌ត្នោតក្រម៉ៅ។ លើស្លាបរឹងមានស្នាមអុចជាច្រើន

លៀនមកលើដែលមានពណ៌ខ្មៅ ឬពណ៌ត្នោត។ ទ្រូងខាងមុខ មានទូលតូចៗ មើលទៅគ្រើមៗ និងនៅសងខាងមានបន្លាលៀនចេញមើលទៅប្រៀបដូចស្នែង។ ខ្មូតស៊ីរូងដើមពេញវ័យ អាចរស់នៅបានជាច្រើនខែ ស៊ីទឹកដមផ្កាលម្អងផ្កា ឬស៊ីផ្នែកខ្ចីៗនៃរុក្ខជាតិ។

ពងរបស់ខ្មូតមានរាងមូល ពណ៌ស ដែលត្រូវបានពងដាក់រាយប៉ាយនៅនៅក្នុងស្នាមប្រះនៃសម្បកឈើដំណាក់កាលពងមានរយៈពេលពី២-៣ថ្ងៃ។

ដង្កូវ មានដងខ្លួនពណ៌លឿងស្រាល ក្បាលតូច ដែលជានិច្ចជាកាលរួញចុះក្រោម និងមានជើងតូចឆ្មារដំណាក់កាលដង្កូវមានរយៈពេលរស់នៅយូរហួតដល់៧-៨ ខែ នៅក្នុងដើមឈើ ហេតុនេះហើយទើបការបំផ្លាញរបស់ដង្កូវធ្ងន់ធ្ងរណាស់។ ដង្កូវទើបញាស់មានដងខ្លួនទន់ខ្សោយ ប៉ុន្តែមួយសប្តាហ៍ក្រោយមក ដង្កូវរហ័សរហួន និងធ្វើសកម្មភាពខ្លាំងក្លា។

មុនពេលប្រែក្លាយ ជាដឹកឌឿ ដង្កូវចោះរន្ធជាស្រេច ដើម្បីទុកច្រកចេញមកក្រៅ ក្រោយក្លាយជាខ្មូតពេញវ័យ។ រយៈពេលនៃដំណាក់កាលដឹកឌឿគឺពី១-៣ខែ។

៣. ទម្លាប់នៃការរស់នៅ និងការបំផ្លាញ

ខ្មូតស៊ីរូងដើម ពេញវ័យមានការទាក់ទាញដោយពន្លឺអំពូល ជាពិសេសនៅដើមរដូវភ្លៀង គឺជាពេលដែលខ្មូតទើបសកចេញពីដឹកឌឿ។ ខ្មូតញីពងដាក់លើសម្បកឈើ ដែលមានស្នាមប្រះ ឬលើស្នាមរបួសនៃសម្បក។ ដង្កូវក្រោយពេលញាស់ខាំស៊ីសម្បក បង្កើតបានជាចង្អូរបត់ចុះបត់ឡើង។ ដង្កូវកាន់តែធំស៊ីកាន់តែច្រើននិងអាចស្តាប់លឺលាន់ស្នូខាំកកេររបស់ដង្កូវ ដែលក្រោយមកចុះចូលក្នុងដើម និងចោះស៊ីរូងឡើងទៅផ្នែកខាងចុងនៃដើមជួនកាលដង្កូវមិនអាចរកឃើញទីតាំងសមស្របក្នុងការចោះដើមចូល ហើយផ្លាស់ទីមកគល់ដើម្បីចោះស៊ីរូងចូលក្នុងគល់តែម្តង។

ដង្កូវ និងខ្មូតស៊ីរូងដើមពេញវ័យ

រន្ធចោះរបស់ដង្កូវ ផ្ទុកពេញទៅដោយអាចម៍ដង្កូវ ហើយផ្សិតក៏ចាប់ផ្ដើមដុះតាមរន្ធរបួសនោះដែរ។ រន្ធអាចចោះតាមបណ្ដោយដើម ឬអាចចោះត្រង់ចូលទៅកណ្ដាលដើមតែម្ដង ហើយទំហំរន្ធពីមួយថ្ងៃទៅមួយថ្ងៃកាន់តែធំតាមទំហំនៃដង្កូវ។ ដើមស្វាយត្រូវបានខ្មូតចោះបំផ្លាញ ជាពិសេសនៅដំណាក់កាលដើមនៅតូច នោះនឹងជះឥទ្ធិពលធ្ងន់ធ្ងរដល់កាលូតលាស់របស់ដំណាំស្វាយដែលបណ្ដាលឱ្យមែកក្រៀម ជ្រុះស្លឹក មាត់រន្ធហូរជ័រនិងមែកមួយចំនួនត្រូវបាក់។

៤. វិធីសាស្ត្រទប់ស្កាត់ និងកម្ចាត់

- មិនគួរកាប់សម្បក ឬបកសម្បកស្វាយ ក្នុងគោលបំណងរំញោចឱ្យចេញផ្កាមុនរដូវ ពីព្រោះស្នាមរបួស នឹងទាក់ទាញខ្មូតញីមកពងដាក់។

- យើងអាចប្រើអំពូល ដើម្បីចាប់ខ្ទួតពេញវ័យសម្លាប់ចោល
- ឧស្សាហ៍អង្កេតដំណាំស្វាយហើយបើឃើញមានរន្ធចោះថ្មីៗប្រើដែកខួងចោះ ហើយញុកថ្នាំម្សៅ (ថ្នាំកម្ចាត់សត្វល្អិត) រួចយកដីបិទរន្ធ។ បើមែកស្វាយមានខ្ទួតបំផ្លាញច្រើន ត្រូវកាត់មែកទាំងនោះទៅដុតកម្ទេចចោល ដើម្បីកម្ចាត់ប្រភពចង្រៃដែលបានបន្សល់ទុកកាលពីរដូវមុន។
- ក្រៅពីនេះ យើងអាចប្រើដើម ឬមែកស្វាយស្ងួត ដាក់រាយក្នុងចម្ការស្វាយដើម្បីទាក់ទាញខ្ទួតពេញវ័យមករស់នៅរួចប្រមូលកម្ចាត់ចោល។

❋ ដង្កូវស៊ីរូងមែក

Chlumetia transversa Walker នៃសណ្ឋាន Gelechidae លំដាប់ស្លាបស្រកា Lepidoptera

១. លក្ខណៈរូប និងលក្ខណៈជីវសាស្ត្រ

សត្វពេញវ័យ គឺជាប្រភេទមេអំបៅពណ៌ត្នោតក្រហម មានដងខ្លួនប្រវែងពី ៨ - ១០ ម.ម និងត្រដាងស្លាបទំហំពី ១៧-២០ ម.ម ។ ស្លាបមុខមានពណ៌ទឹកប្រាក់ផ្លេកៗ គល់ស្លាបមានពណ៌ស្រអាប់ជាង រីឯនៅចុងស្លាបមានឆ្នូតកាត់ទទឹងស្លាប និងមានអុចខ្មៅមួយជួរនៅគែមនៃស្លាប។ ស្លាបក្រោយមានពណ៌ស្រាលជាងស្លាបមុខ។

មេអំបៅទម្លាក់ពង រាយប៉ាយលើស្លឹក និងលើពន្លក ហើយក្រោយពងបាន២-៣ថ្ងៃ វានឹងញាស់ជាដង្កូវ។

ដង្កូវមានពណ៌ផ្កាកូឡាប និងនៅពេលធំអតិបរិមា មានប្រវែងពី២ ទៅ៣ ម.ម ហើយដំណាក់កាលដង្កូវមានរយៈពេលលូតលាស់ពី៨-១៥ ថ្ងៃ។

ដឹកឌឿមានពណ៌ត្នោត ហើយរយៈពេលនៃដំណាក់កាលដឹកឌឿ គឺពី៨-១២ ថ្ងៃ។

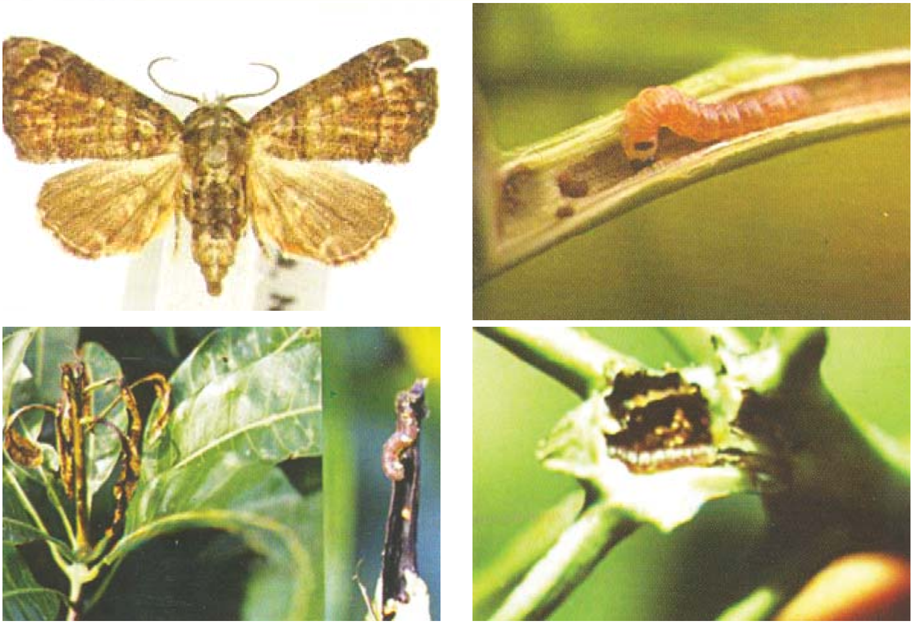

វដ្តជីវិតដង្កូវស៊ីរូងមែក និងការបំផ្លាញ

២. ទម្លាប់នៃការរស់នៅ និងការបំផ្លាញ

មេអំបៅប្រភេទនេះ មានការទាកទាញខ្លាំងដោយពន្លឺអំពូលភ្លើងជាពិសេស នាពេលយប់រដូវរនោច និងគ្មានខ្យល់។ មេអំបៅទម្លាក់ពងនៅពេលយប់ដាក់រាយប៉ាយលើពន្លក និងស្លឹកខ្ចី។

ក្រោយពេលញាស់ ដង្កូវចោះរូងចូលតាមទ្រនុងស្លឹកខ្ចី ហើយប្រមាណ ២ថ្ងៃក្រោយមក ដង្កូវធំចាប់ផ្ដើមចោះក្នុងពន្លកត្រួយ។ ដង្កូវចោះស៊ីតែ១ថ្នាំង ប៉ុន្តែបើថ្នាំងស្វាយខ្ចី(ខ្ចីជាង៥ស.ម) ដង្កូវចោះស៊ីឆ្លងចូលថ្នាំងផ្សេងទៀត។ ស្លឹកនៃខ្នែងដែលត្រូវដង្កូវចោះលើទងស្លឹក ក្លាយជាក្រៀម ស្រពោន និងពុំមានផ្កាទេ ហើយបើដង្កូវចោះលើទងផ្កា នឹងបណ្ដាលឱ្យផ្កាជ្រុះអស់។ ដង្កូវប្រែក្លាយដឹកឌឿនៅក្នុងសម្បុរឈើ លើផ្កាក្រៀមឬក្នុងដី

៣. វិធីសាស្ត្រទប់ស្កាត់ និងកម្ចាត់

កាត់ខ្នែងដែលត្រូវដង្កូវចោះបំផ្លាញ មុននឹងប្រើថ្នាំ។ គួរប្រើពី១ - ២ ដង ក្នុង១ខែ នៅពេលដែលផ្លែលាស់ត្រួយខ្ចី។ ថ្នាំដែលប្រើត្រូវជ្រើសរើសយក ថ្នាំដែលមានសកម្មភាពជ្រាបចូលជាប្រព័ន្ធ។

❋ ដង្កូវស៊ីគ្រាប់ស្វាយ

Noorda albizonalis Hampson ឈ្មោះផ្សេងទៀតគឺ Deanolis albizonalis Hampson នៃសណ្ឋាន pyralidae លំដាប់ Lepidoptera

ដង្កូវស៊ីរូងគ្រាប់ស្វាយ គឺជាប្រភេទដង្កូវបំផ្លាញធ្ងន់ធ្ងរមួយដែលគេ សង្កេតឃើញលើចម្ការស្វាយនៅប្រទេសកម្ពុជាយើង។ នៅបណ្តាប្រទេសដែលដាំដុះស្វាយមួយចំនួនទៀត ក៏ជួបប្រទះបញ្ហាដូចជាប្រទេសយើងដែរ ដូចជា ប្រទេសឥណ្ឌា ថៃ ហ្វីលីពីន ឥណ្ឌូនេស៊ី វៀតណាម គេមិនទាន់រកឃើញនូវ ដំណាំជម្រករបស់ដង្កូវផ្សេងទៀតក្រៅពីដំណាំស្វាយនៅឡើយ។

១. លក្ខណៈរូបរាង្គ និងលក្ខណៈជីវសាស្ត្រ

មេអំបៅមានប្រវែងពេលត្រដាងស្លាបមានប្រវែង ២៧-៤ ម.ម ពណ៌ត្នោត ហើយស្លាបមុខមានពណ៌ត្នោត និងស្លាបក្រោយមានពណ៌សប្រផេះ។

- ពងមានរាងពងក្រពើ ហើយពងថ្មីៗមានពណតស ដែលក្រោយមក ប្រែជាពណ៌កូឡាប និងរៀបញាស់ប្រែជាពណ៌ផ្កាឈូកស្រអាប់។ អង្កត់ផ្ចិតនៃពងមានប្រវែងប្រមាណ០,២-០,៣ ម.ម ហើយកម្រនឹង មើលឃើញវាក្នុងលក្ខខណ្ឌដាំដុះណាស់។
- ដង្កូវទើបញាស់មានប្រវែង ០,៥-០,៦ ម.ម ពណ៌ស និងមានឆ្នូតកាត់ ទទឹងពណ៌ក្រហម។ នៅដំណាក់កាលទី២ ឆ្នូតទទឹងលើដងខ្លួនដង្កូវ រីកធំឡើងៗហើយដង្កូវមានប្រវែង០,៧-០,៨ ម.ម ។ ចូលដល់ដំណាក់ កាលទី៣ដង្កូវមានប្រវែងពី១-១,២ ស.ម និងដំណាក់កាលទី៤ មាន

ប្រវែង ១,៣-១,៥ ស.ម និងដំណាក់កាលទី៥មានប្រវែង ១,៨-២,២ ស.ម ហើយបណ្ដាឆ្នូតលើខ្នងលេចចេញច្បាស់ៗ។ នៅពេលប្រែក្លាយជាដឹកឌឿ ពោះនៃដង្កូវប្រែជាពណ៌បៃតងស។

- ដឹកឌឿមានប្រវែង១១-១២ ម.ម ហើយដឹកឌឿថ្មីៗមានពណ៌លឿងស្រាល ដែលក្រោយមកប្រែជាពណ៌លឿងត្នោត ហើយរយៈពេលនៃដំណាក់កាលដឹកឌឿគឺពី ១៤ - ១៦ ថ្ងៃ វដ្តជីវិតរបស់ដង្កូវស៊ីគ្រាប់ស្វាយ អូសបន្លាយពី៣៨-៤៣ ថ្ងៃ ដែលក្នុងដំណាក់កាលពងមានរយៈពេលពី៤-៥ថ្ងៃ ដំណាក់កាលដង្កូវមាន៥ ដំណាក់កាល ហើយអាចសកចំនួន៤ដង ប្រើរយៈពេលអស់ ១៤-១៦ថ្ងៃដំណាក់កាលដឹកឌឿមានពី១១-១៧ថ្ងៃ ដំណាក់កាលពេញវ័យមានរយៈពេលពី៦-៧ ថ្ងៃ។ ដង្កូវនេះបំផ្លាញច្រើនលើស្វាយដែលផ្លែតាមរដូវ និងមានការបំផ្លាញតិចតួចលើចម្ការស្វាយដែលផ្លែខុសរដូវ។

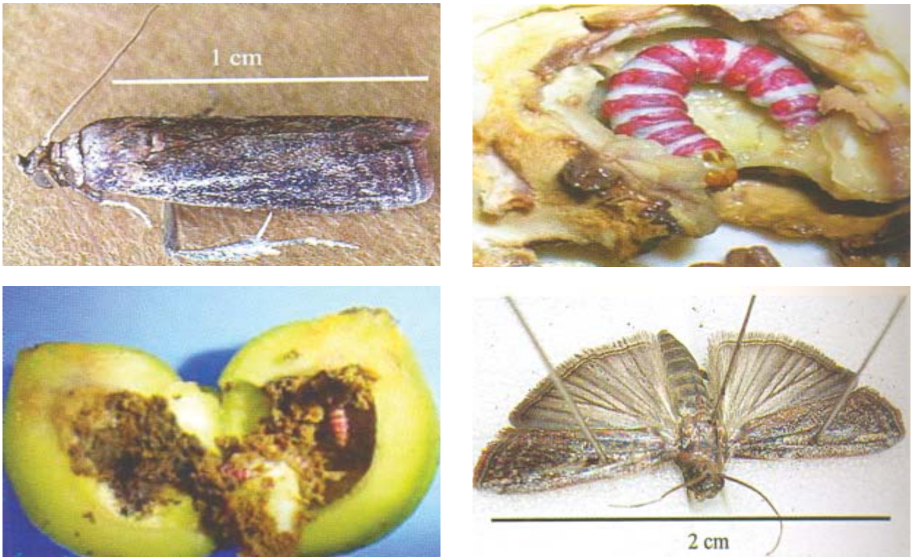

វដ្តជីវិតដង្កូវស៊ីរូងគ្រាប់ស្វាយ និងការបំផ្លាញ

២. ទម្លាប់នៃការរស់នៅ និងការបំផ្លាញ

មេអំបៅធ្វើសកម្មភាព និងពងនៅពេលយប់ ដាក់លើទងនៃផ្លែក្រោមស្រទាបក្រៀមៗនៃទងផ្លែ ដែលពិបាកក្នុងការពិនិត្យឃើញ។

ដង្កូវចាប់ផ្ដើមចោះបំផ្លាញគ្រាប់ស្វាយ នៅពេលផ្លែស្វាយមានទំហំប៉ុនមេជើងរហូតដល់ផ្លែធំជិតប្រមូលផល។ ក្រោយពេលញាស់ ដង្កូវវារចុះទៅផ្នែកខាងក្រោមនៃផ្លែស្វាយ ហើយចុះចូលទៅខាងក្នុង ស៊ីស៊ីផ្នែកសាច់នៃផ្លែស្វាយរួចចោះចូលទៅក្នុងគ្រាប់ស្វាយដែលនៅខ្ចី។ ក្នុងផ្លែស្វាយមួយផ្លែអាចមានដង្កូវច្រើនក្បាលចោះចូលបំផ្លាញ និងពេលស៊ីអស់គ្រាប់ស្វាយ ដង្កូវវារចេញទៅរកផ្លែស្វាយជិតខាងហើយចោះបំផ្លាញទៀត។នៅពេលដង្កូវធំអស់កម្រិតវាខ្ទាក់ស្លូត្រទម្លាក់ខ្លួនចុះដី ហើយប្រែក្លាយដឹកឡើនៅក្នុងដី ដែលមានរយៈពេលប្រមាណ២ សប្ដាហ៍។

ស្នាកស្នាមនៃផ្លែស្វាយត្រូវបានដង្កូវចោះបំផ្លាញ គឺនៅផ្នែកគូទ ហើយនៅក្បែររន្ធនោះមានស្នាមរលួយខ្មៅ។

៣. វិធីសាស្ត្រទប់ស្កាត់ និងកម្ចាត់

- ប្រើថ្នាំការពារផ្លែស្វាយនៅពេលផ្លែមានទំហំប៉ុនមេដៃ ឬមេជើង និងប្រើថ្នាំនៅពេលផ្លែស្វាយលើដើមត្រូវបានបំផ្លាញប្រមាណ២%។ ដូច្នេះត្រូវឧស្សាហ៍តាមដាន ពិនិត្យចម្ការស្វាយ និងអត្រាផ្លែស្វាយដែលទទួលរងការបំផ្លាញ
- ប្រមូលផ្លែស្វាយដែលត្រូវទទួលរងការបំផ្លាញ យកទៅកម្ទេចចោលមុនពេលដង្កូវវិវត្តន៍ទៅជាដឹកឡើ
- ស្រោបផ្លែស្វាយដោយថង់ក្រដាស់ដើម្បីការពារការចោះបំផ្លាញ
- កាត់តែងមែក បេះបន្ថយចំនួនផ្លែលើដើម រក្សាទុកផ្លែត្រឹមចំនួនកំណត់ដើម្បីឱ្យស្វាយផ្ដល់ផលច្រើន និងងាយកម្ចាត់សត្វល្អិតបំផ្លាញ

❈ ជន្ទរុយចោះផ្លែ

Dacus dorsalis Hendel មានឈ្មោះផ្សេងទៀតគឺ Bactrocera dorsalis Hendel នៃសណ្ឋានTrypetidae លំដាប់ស្លាបពីរ Diptera

១. តំបន់រស់នៅ និងដំណាំជម្រក

ដង្កូវរុយចោះផ្លែ មានវត្តមានបំផ្លាញនៅបណ្ដាប្រទេសដែលដាំដុះដំណាំឈើហូបផ្លែក្នុងតំបន់អាស៊ីអគ្នេយ៍ក្រៅពីដំណាំស្វាយ ដង្កូវរុយចោះផ្លែបំផ្លាញលើដំណាំហូបផ្លែច្រើនប្រភេទផ្សេងទៀតដូចជា ផ្លែក្រូចពោធិសាត់ ក្រូចឆ្មារ ក្រូចខ្វិច ត្របែក ខ្នុរ មៀន..។

២.លក្ខណៈរូបរាង្គ និងលក្ខណៈជីវសាស្ត្រ

រុយពេញវ័យមានដងខ្លួនប្រវែងពី៦-៩ ម.ម និងពេលត្រដាងស្លាបមានប្រវែង១៣ ម.ម ។ ក្បាលរុយមានពណ៌លឿង មានរាងពាក់កណ្ដាលរង្វង់ផ្ទៃមុខមានពណ៌ក្រហមត្នោត និងមានអុចពណ៌ខ្មៅចំនួន៦ ចំណុចហើយផ្នែកក្រោយនៃក្បាលមានរោមល្អិតៗច្រើន។ ព្រុយក្បាលខ្លីដែលមានថ្នាំងចំនួន៣៣ ហើយថ្នាំងចំនួន២ ខាងដើម មានរាង្គតូចហើយខ្លី និងថ្នាំងក្រោយៗមានទំហំធំវែងៗ។ ផ្នែកទ្រូងមានពណ៌ក្រហមត្នោត ឬត្នោតស្រអាប់។ សងខាងទ្រូងមានស្នាមអុចចំនួនពីរពណ៌លឿង ហើយនៅត្រង់ចំណុចភ្ជាប់ជាមួយផ្នែកពោះមានស្នាមពណ៌លឿងធំមួយ។ ពោះមានឆ្នូតទទឹងចំនួន២ពណ៌លឿង ឆ្នូតលើតូច និងឆ្នូតក្រោមធំ ហើយនៅចំកណ្ដាលឆ្នូតទាំងពីរនេះមានឆ្នូតពណ៌ខ្មៅមួយទៀត និងថែមទាំងមានឆ្នូតបណ្ដោយខ្លួនមួយទៀតដែលតពីឆ្នូតលឿងទី២ មកដល់កន្ទុយ ដោយបង្កើតបានជារាង្គដូចអក្សរតេ (T) ។ ស្លាបមានពណ៌ប្រផេះ ហើយនៅក្បែរទ្រនុងស្លាបខាងមុខ មានពណ៌ស្រអាប់ជាង ។ បាតជើងមានថ្នាំងចំនួន៥ ថ្នាំងខាងចុងមានក្រចកពីរ និងដុះស្តោតធំមួយ។ ផ្នែកភ្លៅនៃជើងទាំងបីគូរ មានពណ៌ក្រហម ចំណែកឯថ្នាំងដទៃមានពណ៌

លឿង។

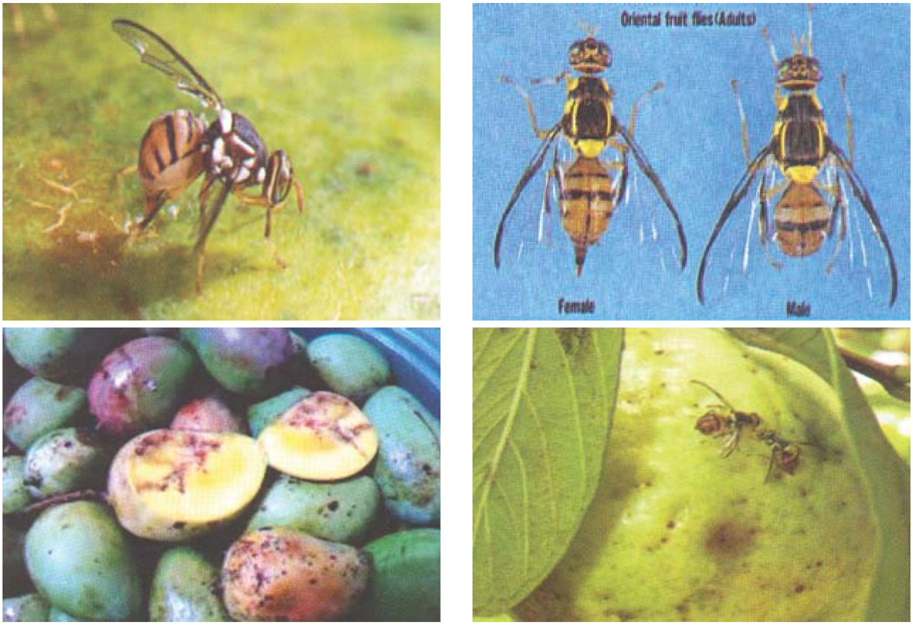

រុយចោះផ្លែ និងការបំផ្លាញ

យើងអាចសម្គាល់ភាពខុសគ្នារវាងរុយញី និងរុយឈ្មោល ដោយរុយញី មានដងខ្លួនធំជាង និងមានបំពង់សម្រាប់ទម្លាក់ពងវែង។ ក្រោយពីសកជារុយពេញវ័យបានពី ៧ - ១៥ ថ្ងៃ រុយចាប់ផ្តើមពង ហើយអាចរស់នៅបានប្រមាណពី ២០-៤០ថ្ងៃ រុយញីមួយក្បាលអាចពងបានពី១៥០-២០០គ្រាប់ ដែលពងជាមធ្យម៥០គ្រាប់ក្នុង១ថ្ងៃ និងពងក្នុងរយៈពេល៣០ថ្ងៃ ។

ពងរបស់រុយ មានរាងដូចគ្រាប់អង្ករ ប្រវែងប្រមាណ១ម.ម ហើយពងថ្មីៗ មានពណ៌ទឹកដោះគោ ដែលនៅពេលរៀបញាស់ ពងប្រែទៅជាពណ៌លឿងស្រាល។ រយៈពេលនៃដំណាក់កាលពងគឺពី២-៤ថ្ងៃ។

ដង្កូវរុយទើបញាស់មានប្រវែងប្រមាណ១,៥ម.ម លុះដល់ដង្កូវធំជាអតិបរិមាមានប្រវែងពី៦-៨ម.ម និងមានពណ៌លឿងស្រាល។ ដង្កូវមានដំណាក់

កាលលូតលាស់ចំនួន៣ ដែលវិវត្តន៍ក្នុងរយៈពេលពី១០-១៤ថ្ងៃ

ដឹកឡឿមានរាងទ្រវែង ហើយដឹកឡឿថ្មីៗមានពណ៌លឿងត្នោត និងក្រោយមកប្រែជាពណ៌ក្រហមត្នោតដឹកឡឿមានប្រវែង ៥-៧ម.ម ក្នុងដំណាក់កាលនេះមានរយៈពេលពី៧-១០ថ្ងៃ។

៣. ទម្លាប់នៃការរស់នៅ និងការបំផ្លាញ

រុយញីប្រើបំពង់ពងមុតស្រួចរបស់ខ្លួន ចោះទម្លុះសម្បកផ្លែឈើ ហើយពងដាក់ត្រង់ស្រទាប់ចន្លោះសម្បក និងសាច់ផ្លែឈើ។ ពងរុយត្រូវបានទម្លាក់ដាក់ជាកញ្ចុំក្នុងរន្ធសម្បកដែលមេរុយបង្កើតឡើង។ ដង្កូវរុយដែលញាស់ចេញមកចាប់ផ្តើមចោះស៊ីសាច់ផ្លែឈើ បណ្តាលឱ្យស្អុយរលួយ។ ក្រោយពេលដង្កូវរុយញាស់ចេញស្នាមចោះរបស់មេរុយចាប់ផ្តើមជោរទឹក និងក្រោយមកចាប់ផ្តើមជាំរលួយ។ នៅពេលដង្កូវធំ បើផ្លែឈើដែលដែលវាស្នាក់នៅជ្រុះមកដី ដង្កូវនឹងចេញមកដី ហើយប្រែក្លាយទៅជាដឹកឡឿ តែបើផ្លែឈើនោះមិនជ្រុះទេ ដង្កូវរុយខ្ទាក់សូត្រសម្រូតខ្លួនចុះមកដី ដើម្បីប្រែក្លាយជាដឹកឡឿដែរ។ ដង្កូវរុយប្រែក្លាយជាដឹកឡឿនៅក្នុងដីជម្រៅប្រមាណ៣-៧ ស.ម ។

៤. វិធីសាស្ត្រទប់ស្កាត់ និងកម្ចាត់

- ប្រមូលផ្លែឈើដែលជ្រុះយកទៅឱ្យសត្វស៊ី ឬយកទៅកប់ដី ពីព្រោះផ្លែឈើទាំងនេះជាជម្រករបស់ដង្កូវ
- ប្រើប្រាស់អន្ទាក់ភេទ (Sex pheomone) ដើម្បីកាត់បន្ថយការបន្តពូជរបស់រុយ ឬប្រើប្រភេទផ្អាក់ចំណី
 ដើម្បីប្រមូលរុយពេញវ័យ
- ប្រើថ្នាំកម្ចាត់ដង្កូវរុយ ដោយប្រភេទថ្នាំដែលមានកម្រិតពុលទាបចំពោះមនុស្ស-សត្វ។

III. ការប្រមូលផល

មុនធ្វើការប្រមូលផល ចំបាច់ត្រូវពិនិត្យមើលសេចក្តីត្រូវការរបស់ទីផ្សារ ដើម្បីធ្វើផែនការប្រមូលផលប្រកបដោយគុណភាព ។ សម្ភារសម្រាប់ប្រមូលផលត្រូវមានគ្រប់លក្ខណៈ និងសមស្រប ដើម្បីជៀសវាងបន្ថយការខូចខាតផ្លែស្វាយ ដូចជា បង្កឱ្យជាំ ស្អុយ ដែលបណ្តាលមកពីការហូរជ័រ។

បន្ទាប់ពីបេះផ្លែស្វាយបានមួយដើមហើយ ត្រូវដាក់ក្នុងកញ្ច្រែង ឬជាលជាដើម ហើយត្រូវបញ្ជូនទៅដាក់នៅទីកន្លែងណាមួយសមស្រប រួចធ្វើការជ្រើសរើស ដោយចាត់ជាចំណាត់ថ្នាក់ រួចរៀបចូលកែស។ ជាមួយគ្នានេះដែរ ដើម្បីរក្សាផ្លែស្វាយឱ្យមានគុណភាពទាំងពណ៌ និងរសជាតិ ត្រូវដាក់ថ្នាំសម្លាប់មេផ្សិត។ ដើម្បីសម្លាប់មេរោគក្រោយពេលប្រមូលផលរួច។

ការប្រមូលផលត្រូវធ្វើដោយប្រុងប្រយ័ត្ន

ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ និងវេចខ្ចប់

បញ្ជាក់:

មុនពេលធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ផ្លែស្វាយ ត្រូវកាត់ទងដោយរក្សាទុកត្រឹម ២-៣មីលីម៉ែត្រពីផ្លែ ដើម្បីឱ្យជ័រហូរចេញពីផ្លែ។ របៀបធ្វើ ដំបូងត្រូវកាន់ទង

បន្ទាប់មកកាត់ បន្ទាប់មកទៀតដំរាប់ផ្លែស្វាយលើក្រដាស់ ឬបាវស្អាត ដោយដាក់ក្បាលចុះក្រោម ទុកឱ្យជ័រហូរចេញពីផ្លែលុះត្រាស្ងួត
ទើបដាក់ចូលកែស៕

ឯកសារយោង:

១. ការគ្រប់គ្រង និងថែទាំចម្ការស្វាយដោយប្រើវិធីសាស្ត្រចម្រុះលើកត្តាចង្រៃ គណៈកម្មការអភិវឌ្ឍន៍ដំណាំឈើហូបផ្លែ ខេត្តតំបន់ពាយ័ព្យ ១៩៩៧
២. ម៉ូឌុលបណ្តុះបណ្តាលស្តីពីដំណាំឈើហូបផ្លែ នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម ២០១៣
៣. ព្រឹត្តិបត្រព័ត៌មានដំណាំស្វាយ នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម២០១៤
៤. សត្វចង្រៃបំផ្លាញដំណាំសំខាន់ៗ នៅកម្ពុជា បណ្ឌិត ជាង ហុង លោក ងិន ឆាយ ២០១៤៕